

v tisk. četrtlet in soloto
 (hajaj in velja v Mari-
 boru brez pošiljanja na
 dom za vse leto 8 gl. — k.
 za pol leta . . 4 „ — „
 za četrt leta . . 2 „ — „
Po pošti:
 za vse leto 10 gl. — k.
 za pol leta . 5 „ — „
 za četrt leta 2 „ 60 „
 Vredn. in opravn. list
 je na stolnem trgu (Dom-
 platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
 Za vsako dvestopno
 vsto se plačuje
 6 kr., če se tiskane (krat-
 4 kr., če se tiska skrat-
 veče pismenke se plaču-
 jejo po prostoru.
 Za vsak tisek je plačat-
 kolek (stempel) za 30 k.
 Rokopisi se ne vračajo,
 dopisi naj se blagovoljno
 frankujejo.

Št. 60. V Mariboru 25. maja 1869. Tečaj II.

Oklic.*)

Nekteri dvomijo, drugi zopet poprašujejo, bo li letos na Koroškem tabor ali ne? — Vsem skup se torej naznanja, da zaradi nekterih okoliščin in vedno nestanovitnega vremena do sedaj napraviti ga ni bilo mogoče. Vendar pa podpisani odbor zanj potrebne priprave snuje, in ga misli septembra meseca okoli malega Šmarna sklicati. Če bo mogoče, napravil se bode eden na spodnjem, drugi na zgornjem Koroškem. Zato se prosi, da naj tudi drugi domorodci za oni čas ljudstvo pripravljajo.

Osnovni odbor.

Ne udajmo se!

Ne hoteli bi, kakor je to že letos storila ena naših oblastnij, stikati pa grobeh in klicati pokojnike pred sodbo, a to se nam vendar-le dozdeva, da so naši sicer slavni predniki menda že v predzgodovinski dobi pregrešili hudo pregreho, za katero se niso nikdar spokorili, ampak se vlegli k pokoju — pokoro in osveto prepustivši potomcem in času. Ne omenjali bi v javnosti te dozdevne maroge v življenji naših očetov, ko bi si brez te domneve mogli le količkaj razložiti namene, zaradi katerih je boginja osvete in maščevanja med nas postavila ona peklenska bitja, ktera kakor je videti nimajo drugega poklica in boljše naloge, nego nadlegovati in trpinčiti sebe in sovremenike, overati omiko in svobodo, kjerkoli in kakoršnakoli se prikaže; ona peklenska bitja, ktera se brez dela vsedajo k naši mizi, a ne da bi z nami zajemala iz skleda, v katero smo s žulavimi rokami nanесли nekoliko pičle doževne hrane, ampak samo da nam s hudobno strastjo in zelenim žolčam onečistujejo in skutijo vžitek in živež — modérne harpije v smislu starogrške pravljice.

Kdo jih ne pozna teh bledih, pretresenih, propalih podob? Ako moliš, vsedajo se ti na molitvene bukvice; ako poješ, na prste ti vmes brizgajo; ako se univaš, kalé ti vodo; ako jočes, posmehujejo se ti; med veseljem te dražijo, pri delu ti jemljó orodje; greš k volitvi, prerokujejo ti točo; ako pa od volitve izostaneš, rugajo se ti, češ da si si skopal s tem svojo lastno jamo. V šoli, v uradu, v parlamentu, v hiši, na polji, v hlevu, povsodi jo najdeš — moderno harpijo. In niti braniti se jej ne smeš, kajti pri prvem dotikljaji po kačje sikne, tako da se na dolgo potegne vseh onih 100 in 100 sključenih paragrafov, ki izbudé spijočo boginjo pravico, da se vtelesi in pride nekoliko časa med nas prebivat.

Mi bi se ne hoteli več kakor ravno moramo pečati s to „tujo deklico“ ko bi se ne bila Slovenecem znóvič pa pete obesila in hodila jim njih taborišča oskrunovat. Poznamo njeno preteklost in njeno delovenja, a toliko ni še nikjer razmetala svoje nesnage, kakor na taboriščih. Tudi to bi nas bilo še mirne pustilo, ko bi se h koncu ne bila lotila gesla, pod katerim se bori slovenski in ves slovanski narod, gesla ki se mogočno in ponosno glasi: Ne udajmo se!

*) Naj blagovolé še „Novice“ ta oklic v enega svojih listov sprejeti! Odbor.

Listek.

Malo poglavje o naših ženskih.

(Po vižmarskem taboru.)

Filozofi in pisatelji posebno germanski so veliko skladanje učenih knjig napisali o ženski, njenem poklicu, njeni naravi itd. Jn kakor so vaje ni vse v železna pravila in umetelne sisteme ugoditi, tako so tudi tu kratko ukazovalno sodbo storili: ženska ostani v tihi domačnosti, bodi mati otrokom ali pripravljaj se, da bodeš. To je gotovo lepo, tu gotovo tiči lep kos poezije, ktere se celo nemški učenjak (ki je tipus vseh pustežev in posebnosti) ne more niti v prasnih knjigah popolnem otresti. Pa kakor so temu nasproti čez Reno sem in posebno čez ocean sem prišli kot nasprotja čudni nezreli klici po osvobodnji ali emancipaciji žentva, tako je germanskih učenjakov genius v drug ekstrem zašel, kteri ženski in ženstvu vso javnost odreka in se v Börnejev izrek poostri: rajše vidim žensko tabak kadečo, nego politikujočo. Pravim da je tako mišljenje ekstrem, prenapetost, in to pravim celo, ako sem v nevarnosti, da lastno prejšnje trjenje oporekam. Nihče pameten ne bo tajil, da nam je v stotinah let, kar smo z germanstvom v dotiki, precej obsenčil nemški duh naš slovanski značaj. Od tod izvira, da smo tudi po narodnem značaju v sredini med severnimi in južnimi slovanskimi brati, kar po moji misli za naše bodoče slovansko edinstvo ne bode na nobeno kvar. Od tod pa tudi izvira, da se le prelekh navadimo na nemško mišljenje prizezati, tudi če v naših razmerah, v naših časih in v našem slovanskem značaju ni opravičeno. Saj že od nekdaž tožimo, in po pravici, da sami sebe in svoje lastnosti premalo poznamo. Počasi pa pride vse, in počasen razvitek je vselej najstalneji.

Tako ima posebno po jugoslovanskem mišljenji ženska v družini in družbi drugačen položaj, posebno pa ima drugačen položaj v današnjem

Mi bi bili na vsa napadanja tudi zdaj še molčali, ko bi se ne bil začel boj proti slovenskemu taborovanju skrivati za ustavo, ministre in omiko — in ko bi pri tem ravnanji ne bil tako očitiven namen, začrtniti taborujoče Slovence kot sovražnike ustave, ministrov in omike. Sicer so to jako različne stvari, izmed katerih ima vsaka svojo ceno, in lahko je biti enej sovražnik, a drugi prijatelj, torej se na vsa tri očitanja ne da odgovarjati z enim odgovorom. Kakor stoji avstrijska svoboda, tudi ni varno naravnost in na vsa usta odgovarjati. Ker se nas pa že vpraša: Ali velja vaše geslo „ne udajmo se“ ustavi? hočemo vendar toliko opomniti, da bodo naši nasprotniki vedeli, pri čem so z nami.

„Protí ustavi se Slovenci ne morejo upirati“ — tako trdé nasprotniki — „kajti ustava se je stvarila s pripomočjo narodnih poslancev, deželni zbor jo je priznal, in kranjsko ljudstvo se njenih svoboščin kar najboljirneje poslužuje. Saj so se narodnjaki ustavi sami že udali, pod njeno brambo snujejo tabore in se v svojih časopisih o svojih zadevah, kakor vsakdo vé, prav neposiljeno razgovarjajo.“ Ko bi naši nasprotniki ne delali toliko „na videz“, ne bi mogli izgovarjati tako slepe sodbe, kar se tiče njihove argumentacije. Res je, da so sedeli slovenski poslanci na Dunaji, ko se je delala decemberska ustava. Ali pa ne vedó naši nasprotniki, da za to niso imeli nobenega mandata, ali ne vedó, da se je javno mnenje slovenskega naroda ves čas dunajskega zborovanja glasno in krepko oglašalo proti slovenskim državnim poslaneem? Ali ves čas niso dobili nobenega slov. časopisa v roke? Ali ne vedó, da je slov. mladina izrekla, da tega dedinstva ne bo prejemale? Če na dalje ne vedo, povemo jim mi, da si nobeden slov. državnih poslancev ne upa trditi, da je glasoval za ustavo. Sodelovanje naših poslancev v tej zadevi za nas nima niti pomena, niti veljave. — Ravno tako puhlo je, kar se blede o potrjenji ustave po deželnih zbiorih. Res je — kar je bila velika napaka — deželni zbor kranjski molčal o decemberski ustavi; mislimo, da bo v prihodnje to popravil in poravnal; tako so molčali tudi nekteri drugi naših zbiorov, a molčanje gotovo ni potrjenje; slovenski poslanci v štirskem deželnem zboru pa so naravnost proti adresi zaradi ustave govorili in glasovali. Sicer pa: glasovali ali ne glasovali; to si zapomnite, vi uniformirani ustavoljubneži per nefes: knjiga, v kateri bodo zapisane ljudske pravice, ni popisana niti na prvi strani še! Dokler pa ne dobomo vseh ljudskih pravic: Ne udajmo, ne udamo se!

Veliko „neprostovoljnega humorja“ kažejo naši nasprotniki, ko se čudijo, da se poslužujemo nekterih ustavnih svoboščin. Ustava nam je dala mnogo „svoboščin“, kterih se ne moremo ubraniti: „svoboden“ davek, „svoboden“ milijon vojakov, „svobodne“ nemške večine proti „nesvobodnim“ slovanskim majščinam itd; za ta kup je malo taborov jako drago kupljeno in Slovenec bi moral biti še večí norec, kakor bi ga naši nasprotniki radi malali, ko bi se ne posluževal taborov, pri kterih ga pa še za nameček bi-rokracija vedno vé nadlegovati in moleđovati; in ko bi se ne posluževal tiskorne „svobode“, ktero smo 20. januarja okušali v celji. In še eno hočemo svojim nasprotnikom glede teh svoboščin enkrat za vselej povedati: Slovenci se bomo brezobzirno posluževali vsacega postavnega sredstva, ktero more nas bližati našemu namenu, vas pa spodkopovati z vaše neopravičene pozicije. Vi sami nam bote dali tiskovno svobodo: mi pa jo bomo rabili proti vam; vi sami nam bote dopuščali zborovati in taborovati in mi bomo

veseskozi političnem času. Sloveč francozki popotnik o izobraženih Jugoslovankah kot nekaj posebnega pripoveduje, da rade politikovajo in da se v tem izvedene, kakor primerno tega v Nemškem ni našel. Nastane torej vprašanje, ali je ta lastnost dobra, ali slaba. Mi se določimo za prvo, da je dobra in naravna.

Ravno nam Jugoslovanom in sploh narodom, ki se stavljajo pod zastavo narodnosti, očitajo, da imamo politiko srcá in čutila. Mi smemo to očitanje jemati kot poklon, kajti gotovo je lepše poslušati tudi v politiki srce in ljubezen, nego pa golo samopridnost in oblast močnejšega. In stara trditev je (kdo, ki je mater, ki je ljubečo deklico poznal, mi ne bo pritegnil!), da je žensko srce mehkeje, sprejemljiveje, in v čisti ljubezni vstrajneje, nego večega sebičnjaka moža. Ljubezen do domačega jej je lastna. Zakaj bi se ne moglo iz te ljubezni roditi domoljubje? Da se, nam kaže zgodovina, ki hrani lepo število ženskih prikazni velikanskega duha.

Zares, baš v današnjih časih, ko le predostokrat strast prekípi in premaga miren razgovor, treba nam je da imamo med seboj žensko krotkost, ki se sicer s vsem sreem vdeležuje duševnih bojev, pa tam na lakko posreduje kjer borba seza čez meje blazega in v pravem sloveškega. V današnjih časih, ko treba navdušenja, ko mladnost ne velja, more le koristno in lepo biti, domovinsko besedo čuti iz lepih ust, ktera jo z veliko večjo poezijo možu v srce vcepiti mogó, da raste in postane rodovitno dejanje.

Tako sem si mislil ko je na vižmarskem taboru govorila v imenu ljubljanskih Sloven mlada gospodičina Ema Tomanova zastopnikom slovenskih čitalnic, kterih zastave je odbor ljubljanski Slovenk ovenčal. Govor, kakor sem si ga zapisal se glasi: „Slavni zastopniki sloven. čitalnic! Ktero slovansko srce od veselja ne poskakuje v teh veličastnih, poznim vnuikom nepozabljivih dnevih? Ktero slovensko oko se od radostnih solz ne svetí, ko zopet denes na tem širocem prostoru krasne gorenske zemlje v pričo staroslovanske

rabili zборе in tabore za naše namene, ki so v marsikterem obziru vašim čisto nasprotni; še marsiktero soboščino nam bote dali, mi pa bomo ž njo bičali V. a. s. Te svoje namene Vam tu javno povemo, in se ne bojimo za dosežanje soboščine: ako nam jih vzemete, zopet nam jih ponudite nazaj; Češka je temu primer in izgled, omikana pa Evropa, od katere je odvisen vaš omadeževan kredit, nam je temu porok. — Sedanjnih in prihodnih svobodščin se bomo prezobirno proti svojim nasprotnikom toliko časa posluževali, dokler postave ustava in država, kakor jo je v prestolnem govoru za prihodnost načrtal naš presvitli cesar: „Avstrija naj bo velika domovina, ki je poklicana vse svoje različne narode, kateri koli jezik že govoré, obsegati z enako pravičnostjo, z enako dobrohotnostjo, in enako podpirati vse njih koristi in posebnosti.“ Za tako prihodnost se borujemo, torej se ne udamo sedajnosti, ki jej je nasprotna. In dokler se za tako prihodnost borujemo, boruje se pod našo zastavo cesar sam in avstrijska krona, in brez skrbi in brez strahu pred svojimi nasprotniki in ko bi med njimi tudi ministri sami bili, bomo v takem društvu razvijali ponosno slovansko zastavo s črvtim napisom: Ne udajmo se!

O svoji omiki, pa prosimo, naj bi naši nasprotniki nam nasproti ne mli praznih mekin; njih stezo zaznamuje barbarstvo, surovost in absolutizem. Tu pač nimamo razloga klicati: Ne udajmo se! Kjer nič ni, se ni komu udati.

Slovenski tabor na ljubljanskem polji pri Vižmarjih.

(Dalje.)

Drugo resolucijo, vpeljava slovenskega jezika v šole je prav popularno zagovarjal g. dr. Zarnik, od množice prav veselo pozdravljan: Glavna stvar v življenji vsacega naroda so šole: ako so šole slabe, tudi narod ni nič vreden. (Res je!) Nekdaj so nas sovražniki pokončavali z mečem in ognjem, zdaj pa nas hoté pokončati z nemškim jezikom. Zdaj se slovenska šola začne z „ezelponkom“, zato pa tudi slovenski narod sedi na „ezelponku“ (Res je, take pa še nismo slišali!) Prusi so nas premagali zaradi boljših šol, v katerih so se podučevali samo v svojem materinem jeziku, pa so česko deželo vendar bolje poznali kakor naši častniki. Kako pa se učimo mi v šoli? Po znanem načelu: miza — tisch, riba fisch etc. (Velik smeh!) Ugovor, da se z našim jezikom nikamor po svetu se pride, nikakor ne velja, saj si hočemo svoje otroke izrediti za svojo domačo deželo, a ne za tuje. Ko bi se kaj prida učili, mogli bi doma dobro živeti, zdaj pa se šopirijo tuji po naši deželi, po viših in nižih službah in v zahvalo, da so spodrinili vaše rojake, imenujejo lepo Kranjsko deželo „schweineland“, kakor je to storil profesor ljubljanske gimnazije. (Res je!) Ali bomo to še dalje trpeli? (Ne, nikakor ne!) To mora nehati, mi domačini Slovenci moramo biti prvi, za nami naj še le pridejo drugi. Prigovor: „kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš,“ so stare-babje kvante, učeni Francozi: Angleži itd. se učé samo enega jezika in vendar pri njih napreduje vednost, umetnost, blagostanje in omika. Tako hočemo tudi mi ostati pri svojem. Nam omikanim Slovincem bi se za naše osebe ne bilo treba potegovati za slovenščino, ker mi nemško ravno tako dobro znano, kakor ljubljanski nemškutarji; ali mi hočemo rešiti čast in poštenje svojega slovenskega naroda. Govornik potem priporoča ustanovo slovenskih šol in se sprejme druga resolucija soglasno. Na predsednikovo povabilo, naj nasprotniki resolucije dvignejo roke, ne pokaže se nobene.

Dr. Razlag zagovarja napravo vseučilišča v Ljubljani. On kaže kako mora slovenski oče, kateri želi, da bi se njegov sin više izobrazil, poslati ga v tuja mesta, v Gradec, na Dunaj. Tako gre mnogo denarja iz dežele. Za slovenske študente imamo na Dunaji nekoliko ustanov ali stipendij. Ves ta denar bi potem ostal v deželi. Govornik na podlogi zgodovine dokazuje, da imamo pravico vseučilišče zahtevati. Že Napoleon I. je bil ustanovil vse fakultete v Ljubljani razen medicinske. Leta 1848, takrat ko se je povsod in tudi pri nas začelo novo gibanje, smo tudi mi Slovenci zahtevali, naj se napravi v Ljubljani viša šola. Prošnja je bila na Dunaj dana 22. novembra 1848. Takrat je vlada pripoznala potrebo, in obljubila,

reke bistre Save, v pričo mogočnega čela velikanskih snežnikov gleda tako ogromno število zbranih sinov tužne matere Slave. Zbranih in pogumno zahtevajočih, da se razkosani udje našega naroda zopet združijo v eno telo krepke Slovenije, za katero se je slovensko rodoljubje tudi že v zaporu pokorilo. Tudi slovenska društva, posebno čitalnice bližnjih in daljnih krajev, niso pozabila poslati svojih obilih zastopnikov z vihrajočimi zastavami k tej narodni svečanosti. Od kar so čitalnice zrastle po slovenskih tléh, začela se je narodnost povsod gibati, širiti, krepiti in čudovito rasti. Za tega delj denasnji veseli dan jaz v imenu ljubljanskih Slovencev iskreno pozdravljam vsa slovenska narodna društva, in posebno čitalnice slovenske zemlje, izrekajo jim srčno zahvalo za njih dozdane neutrudno, neustrahovano delo, izrekajo tudi željo, da niti prihodnične opešajo na težavnem poti, katerega nam naši nasprotniki naspijejo in bodo še nasipali z bodočim trnjem. Čitalnice slovenske, duševni stebri in stolpi slovenstvu! Vaše zastave v spomin denasnjega dneva, h kateremu ste tudi vé obilo pripomogle, na tej zgodovinski ravnini hvaležne ljubljanske Slovence, vedno zveste hčere svojega tlačenega naroda, venčamo z narodnimi vencí, in krasimo z narodnimi trakoví, na ktere smo zapisale besede Vaše zaslužene slave! Bog Vas živi in ohrani! Bog ohrani ves slovenski narod! Bog blagoslovi denasnji sveti dan! Po tem vidno od srca in dobrogevorjenem govoru sem se po svojem sosedu ozrl. Bil je majhen, malo debelešen trgovček iz malega slovenskega mesteca, že precej prileten. Možička sem že poprej poznal in vedel, da je poštena duša pa kak „fanatik za slovenstvo“ ni nikdar bil. Zdaj pak sem videl, da so mu dve debele solze visele na rujavem lici, in da bi jih pred menoj skril, pomeknil je bil klobuk na oči. „Nejmo še izgubljeni ne,“ dejal mi je potem, in lahko sem vedel, kaj je mislil in zakaj. (Konec prih.)

da se bode osnovalo vseučilišče za slovenske pokrajine, brž ko bode mogoče. Tudi se je bil že začel učiti tega leta v slovenskem jeziku državljanski in kazenski zakonik. Če so se torej že pred 20 leti učili v slovenskem jeziku predmeti viših šol, koliko laglje je to mogoče denes.

Omika je geslo denasnji dan za vse narode in vse dežele. Znanosti si moramo pridobiti, sicer bodo naši otroci reveži, kakor so naši predniki bili. — Kar se tiče obiskovalcev za slov. vseučilišče jih gotovo ne bode manjkalo iz vseh slovenskih pokrajin. Stroške bode moralo tudi cesarstvo, država, plačati. Prihajali bodo tudi Dalmatinci, kateri v Padovo, kamor so prej hodili, zdaj več ne morejo, ker so tam druge postave, torej se tudi druge učé. — Da nam je na domači zemlji domačega vseučilišča treba, to kažejo tudi dozdane skušnje. Dozdaj smo pošiljali svoje sinove v tuje. Pa marsikter se je tujstva poprijel, pozabil domače in prišel tujec nazaj, da je delal in divjal zoper lastno kri. — Govornik na dalje dokazuje, da je tudi slovenski jezik sposoben za uk viših predmetov vsake vrste in omeče očitanje, da hočemo nemški jezik iztrebiti. — Resolucija: „najse napravi slov. vseučilišče v Ljubljani“, bila je potem enoglasno sprejeta.

O tem, da se vpelje slov. jezik v uradnije je govoril g. Noli. On meni, da kdor ni na glavo padel, mora spoznati kako potreba je, da se v cesarskih kancelijah piše v domačem jeziku. Kako Vam pa do zdaj pišejo (Kmetje: nemško nam pišejo!) To je narobe svet, to se po svetu nikjer več tako ne godi. To mora nehati. (Mora!) Uradniki morajo spoštovati postave, ki jim ukazujejo, da pišejo v slovenskem jeziku. Zato župani, tirjajte, da se vam slovensko piše, in vse kar ni slovensko, dajte nazaj. (Konec prih.)

Postava 14. maja 1869,

s katero se določujejo načela podučevanju na ljudskih šolah.

A. O javnih ljudskih šolah.

I. Namen in vrenjeje šol.

§. 1. Ljudski šoli je naloga otroke pravno — versko odgojati, njih dušno delavnost razvijati, dajati jim na roko one vednosti in znanja, ki so potrebna k večemu in večemu razvitku v življenji, in položiti podlage, na katerih se bodo izrežali vrli ljudje in člani človeškega življenja.

§. 2. Vsaka ljudska šola, katero je država, dežela ali srenja čisto ali vsaj nekoliko na svoje stroške ustanovila ali jo tako izdržuje, je javen zavod in torej sme v njo dohajati mladina brez razločka na vero. Ljudske šole, ki se drugače ustanove ali vzdržujejo, so privatni (zasobni) zavodi.

II. Splošna ljudska šola.

§. 3. V vsaki ljudski šoli se mora podučevati vsaj o teh-le učnih predmetih: verozakon, jezik, računstvo, najpotrebnejša znanja iz naravoslovja, zemljepisja in zgodovine s posebnim ozirom na očetnjavo in njeno ustavo, pisanje, geometrično oblikoslovje, petje, telovadstvo. Dekleta se naj razen tega podučujejo tudi v ženskih delih na rokah in pa v gospodinstvu. Kako obširno naj se ti predmeti obravnavajo, je odvisno od tega, koliko učnih moči ima ktera šola na porabo. Ravno od tega je tudi odvisno, ali se podučevanje raztegne še na druge memo tú imenovanih predmetov.

§. 4. Učni črtež za ljudske šole in vse, kar je potrebno za notranji red šolski, določuje minister za prosveto in poduk, potem ko je zaslísal nasvete deželne šolske oblastnije.

§. 5. Za poduk v verozakonu skrbé in ga v prvi vrsti nadzirajo dotične cerkvene oblastnije. Učni črtež bo določeval, koliko ur se ima odmeriti podučevanju verozakonskemu. Kako se ima učni predmet razdeliti med posamezne letne razrede, določujejo cerkvene oblastnije. Verski učitelji, cerkvene oblastnije in verska občestva imajo biti pokorni šolskim postavam in temu, kar na njih podlagi zaukažejo šolske oblastnije. Kar so cerkvene oblastnije sklenile o verouku in o verskih vajah imajo pótém okrajnega šolskega nadzorništva naznaniti šolskemu vodji (§. 12). Sklepi, ki so protivni splošnemu šolskemu redu, ne bodo se razglašali. V krajih, kjer ni duhovnika, ki bi mogel redoma podučevati v veri, sme se v porazumljenji s cerkveno oblastnijo tirjati od učitelja, naj pomaga po zaukazih šolske oblastnije v veri podučevati otroke, ki so ž njim iste vere. Ko bi ktera cerkev ali ktero cerkveno občestvo ne hotelo skrbeti za verozakonsko podučevanje, naj deželna šolska oblast zaukaže kar je potrebno, potem ko je vdeležence zaslíšala.

§. 6. Učni jezik in o podučevanju v drugem deželnem jeziku odločuje v postavnih mejah deželna šolska oblastnija, potem ko je zaslíšala one, ki šolo izdržujejo (plačujejo).

§. 7. Učni predmeti ljudske šole naj se kolikor je mogoče tako razdelé na tista leta, ktera ima vsak otrok v šolo hoditi, da je vsako leto zase posebna stopinja v podučevanju. Kako naj se učenci razvrsté v razrede, je odvisno od števila učencev in od učnih moči, ki so na porabo. Ali in kako naj se šole razdelé po spolu, določi okrajno šolsko nadzorstvo.

§. 8. Ktere učne knjige in berila se smejo rabiti, to določuje minister posvete in poduka, potem ko je zaslísal deželno šolsko oblastnijo. Med dopuščenimi knjigami in berili izbira okrajno šolsko nadzorstvo, potem ko je zaslíšalo okrajno učiteljsko konferencijo.

§. 9. Učni črtež določuje, koliko ur se ima v raznih letnih razredih javnih ljudskih šol na teden podučevati. V šolah poleg fabrik (§. 60) se mora najmanj 12 ur na teden podučevati, in se imajo te ure kolikor mogoče enakomerno razdeliti na posamezne dni v teden. Učne ure se smejo začeti ob 7. uri zjutraj in morajo nehati najkasneje ob 6. uri zvečer. O poldne se ne sme podučevati. (Dalje prih.)

Iz Ljublane, 23. maja. [Izv. dop.] V naglici Vam naznanjam obžalovanja vredno dogodbo, katero je že raznesel telegraf po svetu; žalostno dogodbo, ki bo prvoprihodnje čase odmevala po Avstriji in dajala našim nasprotnikom priliko za nova udrihati po Slovencih, in ktera ostane osodopolna ne le za udeležence, ampak za Ljubljano morebiti Kranjce in Slovence sploh. Denes zjutraj ob 6 uri se je namreč 37 **dobro oboroženih** turnarjev, ktere je spremljevala iz mesta na kolodvor vojaška glasba, odpeljalo na svoj spomladanski izlet proti železniški postaji Laze, od koder je bila pot namenjena čez goro Janče in ondoto hribovje proti papirnici v Vevče. V Lazah so hoteli blizo postaje na posestvu kmečkega gospodarja zajterkovati, ker pa gospodar ni bil zadovoljen, da bi se neznani mu ljudje svojevolično razprostrirali na njegovem zemljišči in ker jim je to prepovedal, prišlo je ker turnerji niso hoteli oditi, kmalu do razprijte. Hitro se je nabrala množica ljudstva in ker so se turnarji zanašali na svoje orožje, kmetje pa na svojo lastnino, prišlo je hitro do nevšečnega ravsa. Pravilo se mi je, da so kmečke ženske vzele turnarjem zastavo, ktero so potem razrgale, razdrobile in v mlako poteptale. Že pri tej priliki so turnarji streljali z revolverji, kar jih nikakor ni moglo sprijazniti z nevoljnimi ljudstvom. Nekoliko turnarjev se je takoj vrnilo v Ljubljano kompetentni gospodski naznanjat, kaj se je zgodilo. Prvi vladni svetovalec knez Metternich se je naravnost na Dunaj odpeljal, v Vevče pa se je nemudoma poslala kompanija vojakov, žandarji itd.

Ko so turnarji prišli v Vevče, vnel se je hud boj med žandarji, turnarji in vojniki na eni, in zbrano množico ondotnih kmetov na drugi strani. Govori se o 600 kmetih, večidel mladi ljudje, med njimi tudi mnogo ženskih.

Med kmeti je bil odpuščen vojak domačega polka, ktereja so žandarji na mestu ustrelili in prebodli, tako da je bil takoj mrtev. Ubita je neki tudi kmečka deklica. Mrtvega kmeta so ravnokar pripeljali v Ljubljano in ga oddali k sv. Kristofu v mrtvašnico. Šest kmetov so pripeljali vklenjenih pri dohodu turnarjev seboj v mesto. Kmetov je bojda mnogo ranjenih. Tudi turnarjev je veliko ranjenih, najhujše Mahrov sin, ki je v smrtni nevarnosti. Pogreša se 6*) turnarjev. Dogodba je prežalostna, zlasti ker se bo kakor to že vemo, vsa krivica vračala na kmete, in se morebiti iskalo tudi po skrivnih osnovateljih, dasiravno je jasno, da so turnarji že s tem morali dražiti ljudstvo, ker so po sicer mirni deželi z revolverji šli sprehajati se. Javno mnenje je tudi v mestu naravnost in ostro proti turnarjem, sploh pa je razdraženost ta trenotek velika in kri vroča, zlasti ker se čuje, da je bil ubiti kmet nedolžen. Mestna gospodstva se boji, da bi kmetje ne prišli v mesto; za danes je zavarovala mestne uhode, kaj se zgodi v prihodnje, to sami Bog vedi!

Društvo „Slovenija“ je sklicalo hitro sejo. Ministerstvu so telegrafovali, naj se društvo „turnverein“ brž ko brž razpusti. Toliko za danes, za prihodnjič Vam poročim kaj natančneje. **)

Iz Ljubljane 22. maja [Izv. dop.] A. P. Profosorji naše gimnazije hoté pokazati svetu, da se za vse resolucije vižmarskega tabora, ktereja se je vdeležilo tudi nekaj dijakov, toliko brigajo, kakor za lanski sneg; pokazali so to tako ostudno, da se mora očitno grajati. Kdor pozna našo mladino, pripoznati mora, da je obdarovana z mnogoterimi darovi in večidel le dobrimi lastnostimi; le nemški in nemškutarski naši profesorji tega ne morejo verjeti in spoznati. Vediti pa morajo, da so si podpisali sami najbolj sramotno spričevalo. Odsvetovali so ali prav za prav zabraniti hočejo šestnajstim osmošolcem delati maturo. Med temi so pa celo taki, ki so se do letošnjega vedno izvrstno učili, nekteri so bili celo premijanti. Da so študentje rojeni Slovenci, niso sami krivi; da se pa čutijo kot Slovence in se ravna po zakonu narave, je pa njih presveta dolžnost. Kako se bosta obnašala pri takem postopanju gimn. vodja in šolski svetovalec, ali bosta storila svojo dolžnost in vzela sebi izročene mladenčce pod očetovsko varstvo, pokazala bode prihodnost, vendar mi dvomimo že zdaj. Maturo delati se pravi pokazati, kaj kdo zna, kar se je učil skozi osem let na gimnaziji, in zdaj pri dovršenih študijah se hoče zapirati pot do viših šol nekterim zato, ker se niso vsake lekcije iz zgodovine naučili od besede do besede na pamet. Zabraniti se prav za prav maturo ne more, odsvetovati pa se pravi: uči se, ali ne uči; znaj ali neznaj, propal boš tako ali tako. Zapomnijo naj si pa naši konšt. profesorji, da zna priti marsikdo, ki se mu denes odsvetuje maturo, čez tri ali štiri leta nazaj v „schweiland“, ki bo pokazal Künigu, Heinrichu in še kakemu družemu, ako ga bo tukaj našel, kako se razlaga zgodovina, brez da bi držal profesor vedno bukve v roki.

Sicer je jelo postajati pri nas življenje bolj živahno; vse se raduje, vse veseli tako dobrega uspeha. Vsa govorica suče se le o toboru; edina mala pešica renegatov hodi še vedno prati maroge, ktere jim je prizadel osodopolni dan 17. maja, k ljubljensmu „Tagblattu“, A mi se za njegove jalove študije ne zmenimo.

Iz Novega mesta 22. maja [Izv. dop.] Imel sem priložnost priti med nekaj novi šolski postavi ploskajočih učiteljev. Ti možički res sami niso vedeli, kako bi razkazali svojo novo liberalnost in sovraštvo do duhovščine in slovenščine. Prvi bistroumnež je pravil, kako si je kupil že uradniško čepico, ker poslej ne bo več cerkvenik, ampak c. kr. uradnik. Drugi gospodek je pravil, kako se je nad župnikom znosil, ki je slišal da so potrtjene nove šolske postavbe. „Šel sem“, je djal, „k župniku, ter mu rekel: Gospod župnik, sedaj se zahvaljujem za tako pokorščino, kakoršno sem Vam moral dosedaj skazovati, zdaj sem sam svoj gospod in me je bilo v resnici sram biti pokornemu takemu možu.“ Župnik pa, vidé kakove lepe liberalnosti se je navzel učitelj, skliče soseskine može in jim reče, da ga noče več za organista. Odvzeli so mu tedaj bero — polovico njegovih prihodkov — in drugega or-

ganista dobili. Nek drugi učitelj je pravil, kako je otroke v šoli okregal zavoljo sramotnega pozdrava „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ter jim prepovedal pred šolo in po šoli moliti. Zopet drugi je pravil, kako je pokazal svojo liberalnost, odkriviš se nekda razpeli pri cesti. „Jaz“, je djal, „pogledal sem sramotno na-njo ter rekel: Kaj se odkrivате temu lesu!“

Take otrobe so vezali naši učiteljski v svojem govoru. Res vesele jih bodo soseske, kjer so postavljeni za učitelje. Naši ljudje že tako ne zapajo veliko šolam, in pravijo, da se otroci nič ne naučé v njih. Kaj bo še le sedaj, ko bodo slišali take lepe reči o učiteljih, gotovo jim bodo še veliko manj zaupali, ter jim svojih otrok ne v šolo pošiljali. Tudi so navdušile nove šolske postavbe učitelje tako, da so začeli slovenščini zabavljati, rekoč: da je vse to farska reč in da se učitelji, sedaj c. kr. uradniki ne smejo z njo pečati. Bog nas varuj takih c. kr. uradnikov!

Iz Hrvaškega 23. maja. [Izv. dop.] Pokojnega stožernika in prvega Zagrebškega nadbiskupa Haulika smo v četrtek 20. t. m. v rako prvostolne cerkve z veliko slovesnostjo k večnemu miru in pokoju položili. Jnostranega sveta se je bilo mnogo sešlo, in celo iz sosednjega Štajara in Kranjskega je bilo zlasti mnogo duhovnov pri slovesnem pogrebu v Zagrebu nazočih. V Haulikovi zapuščini se je našlo v zlatem in srebrnem denarju blizo 100.000 gold., v bankah tudi blizo toliko, v javnih obveznicah pa 300.000, tedaj skupaj v gotovini blizo pol milijona cene. V oporoki je pokojnik ustanovil, da se ima polovica cele njegove zapuščine med njegovo žlahto razdeliti, druga polovica gre pa med razne zavode in zaklade. Značajno za pokojnika je, da se na narodne zavode: na jugoslov. akademijo, na jugoslov. vseučilišče, na narodni muzej in na enake druge v svoji oporoki ni ne z najmenjšim legatom zmislil! — Med tem ko bo stolica Zagrebške nadpiskupije prazna stala, bodo vsi tako zvani interkalarni prihodki v komorsko zaklado tekli, in sicer zato, ker za zemlje ogerske krone ne velja konkordat, poleg ktereja bi interkalarne prihodke ne fiškus nego verozakouska zaklada dobivala. Po tem takem bo le državna blaganja v Pešti ne pa domača v Zagrebu se iz interkalara, ki iznaša na leto več sto tisoč goldinarjev, okoristila. Samo v obveznicah zemljiščinega odkupa ima Zagrebška nadpiskupija glavnico od 800.000 gold. Koliko pa nosijo prostrana imanja v Banatu!

Kdo bo Haulikov naslednik, o tem si hrvaški narodnjaki malo glave razbijajo, ker dobro vedo, da tistega, ki bi ga oni volili, in ki bi zares najvrednejši bil, naureč Strossmajera, jim Magjari pod nobeno ceno ne privoščijo, za drugega jim pa za nobenega mar ni. Ljudje si drug drugemu na ušesa šepetajo, da bodo ovčice zagrebške nadpiskupije takega duhovnega pastirja dobile, ki bo z volkovi v španovji stal. Pastir bo svoje ovčice najprej ostrigel, ostrizene pa voikovom izdal, da jih bodo ti odirali. Oj ta grdi, ta zlobni svet, kaj si vse domišlja!

Kandidacija g. dr. Zarnikaza za posl. Trebanjskega volilnega okraja je vse tukajšnje njegove prijatelje zelo razveselila. Žesmo se bali, da ne bi društvo „Slovenija“, ki je tako dolgo oklevalo, ne postavilo kakšnega drugega kandidata, in že smo za ta slučaj pripravljali enako pismo, kakoršnega smo leta 1866 zavolj kandidacije dr. Kluna v Ljubljano poslali bili. Mi smo trdno prepričani, da bo pri jutrešnji volitvi zmagal, ter čestitamo tudi trebanjskim volilcem in deželnemu kranjskemu zboru, kajti mi poznamo dr. Zarnika in gledé njegove značajnosti, in gledé dušnih njegovih zmognosti kot izvrstno akvizicijo. — K koncu si ne morem kaj, da ne bi napomenil čudnih glasov, ki prihajajo k nam in iz vojniške krajine, in iz turške Bosne, in ki se vsi v tem zedinjujejo, da se tu dole zopet nekaj kuha. Pravijo, da so začeli krajšnici sablje brusiti, da bodo šli v Bosno.

Iz Dunaja 20. maja. H. G. [Izv. dop.] Tedaj zdaj smo zopet sami. Prazna je lesena parlamentarnica, poslancev ni več na Dunaji, med poslednjimi izmed daljnih so odšli Slovenci. Jokali nismo pri slovesu nič. Nehvaležni smo za večé davke, za nerešenje narodnostnega vprašanja i. t. d. Celó za „pedi železnice“ nimamo razumljenja. Ker je pri nas na Dunaji končano, začena zborovanje onkraj Litave, pri naših preljubeznjivih bratih Magjarih. Tam bodo pač bolj ropotali. Že iz raznih adresnih osnov se vidi, kako različne, ostro si nasproti stoječe stranke se tam nahajajo. Dunajski listi prav za prav niso z nobeno adresno osnovo zadovoljni. Deakovska seza po Dalmaciji in to jim ni prav; levicična omenja Čehov in kroni svetuje, naj se pogodi z njimi, to jih jezi; Miletičeva pa proklamira federativno državo, omenja celo nezadovoljnih Slovencev, in to jih razkači. Ravno iz tega, da se iz Miletičeve osnove najbolj sarkastične opombe rodé v našem nemškem časopisju, je razvidno, kako zelo vse nemške patrone jezi vsako in vse, kar bi večino avstrijskih prebivalcev moglo zadovoljiti. Oni pravijo v svojem srci: „vse narobe gre;“ mi pak pravimo: „vse naravno pot gre, počasi, pa gotovo“. Čakajmo, da vidimo, to je stari pregovor.

Staroznano je, da ljudje v svojih težavah sami sebe tolažijo in na svoje rane razne flastre pokladajo. Umni zdravniki, ki naravo človeško poznajo, se temu skrivaj smehljajo in pravijo, da kjer si natura sama ne more pomagati, tam je vse umeteljno zdravljenje starobabja sleparija. Dunajski listi se tako tolažijo z zunanjimi časopisi, češ, da ti narodni opoziciji v Avstriji, posebno česki, ne pripisujejo take veljave kakor nekda ogerski. Nes pametna tolažba! Ka ne vidijo, da je česki narod vse drugače vse močnejše, vse navdušenje vzbujen, nego je bil in je še magjarski. Čehi, pred kterimi so za časa Husovega vsi nemški cesarji in njih vojske „podplate kazali“, ti Čehi še živé, bodo zmagali in z njimi avstrijskano slovanstvo, kolikor toliko. — Znano vam bode že, da hoté dunajski Čehi tukaj tabor napraviti. To zadnje Dunajčanom veliko nevoljo in celo nekoliko strahú dela. Dunajski „Tagblatt“, ki je sicer Čehom včas majhno menj nepravilčen, nego so vladni listi, napisal je članek o tem in naslovil ga: „Husiti pred Dunajem“, in se tolaži, da ne bo nič hudega. Čehov je na Dunaji v novejšem času še skoro četrti del prebivalstva. V vsaki veči krčmi naletiš na česki govor. Od nekda pa daje Česka Dunaju najpridnejše posle in delavce. Dunajski pebel je postavač, zato celo zagriznjeni Nemci in fanatični

*) Po družem dopisu celo 15.

**) Prosimo zanesljivo.

sovražniki Slovanstva imajo česke posle. V vsacem boljem javnem prostoru, t. j. po kavarnah in krčmah, nahajaš v novejšem času česke časopise. In kakor pravijo statistiki, da magjarski zarod s turškim vred grozovito hitro umira, tako tukaj na Dunaji od leta do leta vidimo, kako ogromno se Čestvo množi. To pa ravno Nemce jezi, a pomagati si ne morejo. Zrno dunaj-skega prebivalstva je vse skozi gujilo. Zdravost se novači iz kronovin, naj-več iz slovanskih. Ako so torej Čehi na Dunaji že tako narastli, da tirjajo od mestnega zastopstva za se svojih šol, kakor že svoje cerkve in svoje pri-digarje imajo, to ni zasluga Nemcev, kakor jim tudi veselje ni. Že naprej se lahko vé, da jim bodo dunajski mestni očetje vse tirjatve odbili, ker je „Dunaj nemški“. To pa Čehi ne odstraši. Vsaj se bosta nemški liberali-zem in nemška pravičnost zopet jasno pokazala.

Politični razgled.

Rudeče knjige, ktere g. Beust piše delegacijam, bodo neki jako suhoparne in brez vse zanimljivosti.

V ministerstvu pridno delajo proračun za leto 1870, a so zra-čunili, da bo prihodnje leto še več državnih stroškov, kakor letos. Kakor vé „Tagbl.“ pripovedovati, tirjali bodo samo za deželno brambo najmanj 8 milijonov gold. — Tu bomo torej zopet slišali, kako pridno ministerstvo za nas skrbi.

Vladne predloge prihodnjim deželnim zborom bo menda poskrbel posebno minister kmetijstva, nektare tudi minister prosvete in uka. —

„Volksfr.“ pripoveduje, da je dobil škof v Lincu pisanje iz Rima, v katerem izreka sv. oče svoje mnenje, da posvetne sodnije nimajo pravice kazensko postopati proti škofu. Sicer pa ne misli nobeden avstrijskih škofov dejansko protiviti se državnim oblastim.

Dunajski Čehi hoté konec taga meseca sklicati tabor, na kte-rem se bodo posvetovali o vprašanju: „Ali imajo dunajski Čehi pravico tir-jati, da jim napravi srenjski zastop českih narodnih šol?“

Letni zapisnik porotnih mož za mesto Prago je po dolgem bese-dovanji konečno sestavljen. V zapisnik vzeto je 270 porotnikov, ktere je nasvetovala česka stranka, in 113 porotnikov nasvetovanih po nemški stranki. Kakor naravno so torej Čehi v večini. Kaj tacega bi bilo sicer tudi pri nas naravno; da se ne zgodi, skrbel bo že „furor teutonicus“

Dunajski listi vajeni na ščevanje proti Čehom zbrodili so v svoji steklosti strašne stvari o grozovitih simptomih v Pragi. Česki listi nimajo za te hudobije družega kakor — posmeh.

Med gr. Bismarkom in Košutovo stranko na Ogerkem se je, kakor vé „Osten“ pripovedovati, sklenila sledeča dvestranska pogodba. Ko-šutova stranka je objubila: 1. Ko bi se primerila francosko-pruska vojska, posilila bo Ogerska avstrijsko državo, da ostane neutralna, in ko bi jo mo-rala siliti z revolucijo. 2. Honvedska armada ostane popolnoma samostalna, priseže na ustavo in se sme rabiti le v ogerski deželi. Prusija bo dala 1. mnogo denarja, ko bi do kaj prišlo, 2. bo vsestransko si prizadevala, da ostane Ogerska samostalna država, ko bi razpadla Avstrija. Kaj posebnega sicer iz te zveze ne bo, vendar je zanimljivo.

Na Ogerskem so bili začeli nabirati prostovoljne honvedce, pa se jih ni oglasilo več nego 200, in še ti niso vsi sposobni! — V državnem zboru že nekoliko dni traja adresa debata, zapisano je še nad 60 govornikov v tej zadevi.

Gališki časniki so zelo zadovoljni, da se je deželni maršal odpo-vedal svoji časti. Vlada bo bojda v zadregi najti mu količkaj ravnopravnega namestnika. Opozicija v deželi bolj in bolj narašča. Na Dunaji jej hoté v tem duške nekoliko zapreti, da imenujejo ktereга izmed poljskih aristokra-tov za kr. namestnika.

Na Bavarskem so volitve skoro že končane. Zeló je narastla cerkvena stranka, ktera šteje 72 poslancev. Narodno-liberalna t. j. veliko-nemška ali za zvezo s Prusijo in večje zedinjenje Nemškega glasujoča stranka šteje 58 udov. Posredna stranka, ki se nagiblje narodno liberalni, pa vendar noče precej naslombe na Prusko, ima 14 udov. Nemški demokrati samo enega.

Na Španjskem je v kortezah skleneno, da je oblika vlade španj-skega naroda monarhična. Tako je bilo tudi pričakovati. — Minister Ayala je očital republikancem, ki so še v zbornici ostali, da se oni revolucije niso udeležili. To je poslednje tako razkačilo, da je moral Ayala odstopiti od ministerstva. — Zbornici je predložena postava o civilnem zakonu.

Francoska vlada si vse prizadene, da bi volitve po njeni volji izvršile se. Dasiravno se nasprotniki Napoleonovega samosilja posebno po mestih gibljejo in pogumno protestujejo zoper samovlado možá, ki mu pri-sega ni bila sveta, ima vendar vlada poslednje dni volilce v rokah in boj-da se jih bo dalo mnogo premotiti.

Razne stvari.

* (P. Greuter.) Zarad nekega govora v Hipahu na Tiroljskem so hoteli že med zasedanjem državnega zbora v preiskovanje deti g. poslanca Greuterja. Državna zbornica tega ni dovolila. Po dokončanem zborovanji se je insbruška deželna sodnja požurila in ga že na 21. t. m. pred-se poklicala. Greuter je tožen zarad žaljenja Nj. Veličastva in kaljenja javnega miru.

* (Poljski državni poslanci) so prav kradoma prihajajali v domačo deželo. Policija jim je že popred v uho zašepetala, da jim ljudstvo napravlja veliko nasprotno demonstracijo. Zatorej so se ljudski zastopniki prav skrivaj v svoja pohištva plazili.

* (Tabor delavcev praških) je dovoljen s temi-le pogoji: 1) morajo osnovatelji pismeno dokazati, da so jim lastniki taborišče v po-

rabo prepustili; 2) se ne sme na tabor vabiti z oklici pribitimi na ulicah, ako tega policija ni posebno dovolila, 3) osnovatelji so odgovorni za vsako, poškodovanje tujega zemljišča, kar bi se ga utegnilo med taborom poškodovati.

* (Za oddelne glav varje) sektions-chefs, hrvaške deželne vlade se naimenovani za politične poslove Robert pl. Zlatarovič, za pravosodje Žuvič, za kulturo in naukovno stroko pa Pogledič de Rakitovec. Za Zlata-roviča se je že poprej vedelo, da bo naimenovan, kar se pa drugih dveh tiče, je bilo javno mnenje vsled njihovega naimenovanje nekako osupneno kajti še nekoliko dni pred naimenovanjem so se za pravosodno in naukovno stroko celo druga imena imenovati slišala. Zlatarovičev oče je bil krščen jud, ki se je zval Goldschmid. Naš Robert je svoje ime leta 1848 pohrvatil. Tačas je bil on velik Ilirec in tajnik bana Jelačića. Pod Bahom in Ma-žuraničem je bil kar god si hotel iz njega imeti, če je le kakšno korist iz tega imel. Govornik ni, ker grdo jeclja, tudi posebnih talentov do zdaj še ni pokazal. Jegov vrstnik Žuvič, ki je na Hrvaškem, od kar je nagodbo z Magjari spopal, sploh pod imenom „majstor“ poznan, je pravi politični ka-meleon. O njem se more zares reči, da je v političnem koncertu že na vse luknje žvegljal in pri zelenih mizah je z vsemi barvami igral. On se štima, da je iz roda slavne starohrvaške rodovine Šubičev; to ga pa vendar ne pači, da zdaj svoje ime po magjarskem pravopisu piše. Ko je cesar letos v Zagrebu bil, je bil tudi on za kakšno odlikovanje predložen, pa v kabinetni kanceliji Nj. Veličastva je bilo njegovo ime izbrisano. Tretji oddelni gla-var Pogledič je v pravem smislu besede obskuriteta. On je skoz in skoz to, kar se imenuje birokrat, pošten — sicer drugega pa nič. Za vsako drugo stroko bi bil sposobnejši nego za naukovno. Zavolj njegovega poštenja ga ljudje obžalujejo, da je prišel med dva politična veterinjaka.

* (Nov kmetijski časnik v slovenskem jeziku) bo začel v kratkem v Gorici izhajati; izdajala ga bo c. k. kmetijska družba. — To je pravično, da se je slavna družba vendar enkrat tudi na Slovence ozrla. —

* (Dr. Lavrič) bo razlagal v čitalnici goriški dvakrat v tednu deklamatoriko. 22. t. m., ob 6. ur zvečer je bilo prvo predavanje.

* (Beseda na čast sv. Cirilu in Metodiju.) Dne 22. m. m. so napravili celovski bogoslovci prav lepo besedo na čast slov. blagovest-nikov in v veliko veselje koroških rodoljubov, katerih se je prav veliko šte-vilo zbralo pri tej redki svečanosti. Najpred se je zapela Klinarjeva „Slava sv. Cirilu in Metodu“, dalje so se vrstile „Hlahol“ od Prochaske, „Mornar“, „Vodniku“ (Hejdrihova), „Moj dom“ od Mangolda, „Lovska“, „Cerkvica“ in „Triglav.“ Igrala se je igra Vilharjeva „Župan“ v 2 dve delih; vrh tega se je prestavljalo: „Kako je Jurij zaklad kopal“ in „Stari učitelj“ in govo-rilo nekaj govorov. Vse se je vršilo na občno zadovoljnost.

* (Iz uradov.) Minister pravosodja je imenoval pristava pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani g. Fr. vit. Gariboldija za okrajnega sod-nika v Ipavi in je sodniškega pristava Kneza na njegovo prošnjo prestavil iz Lož na Krško. V „Wien. Ztg.“ beremo pri isti priliki, da je okrajni sodnik g. Jož. Pucher prestavljen iz Liezen-a v slovenske Konjice. Radovedni smo, kako je kaj s slovenščino tega gospoda. Prijatelj je ravnopravnosti pro-simo, naj nam o priliki kaj poroče o novem Konjiškem sodniku.

* (G. dr. Ploj), odvetnik in predstojnik okrajnega zastopa v Ljuto-meru, preseli se 1. avgusta v Ptuj.

* (Razloček med banom in banom). Iz Zagreba se piše, da je v bližnji zagrebški okolici vprašal šolski ogleda pri izpitu enega izmed šolarjev: Kakovšen je razloček med sedanjim banom in prejšnjimi banuši? Ko otroci niso vedeli sami rešiti zastavice, povedalo se jim je, da so bili prejšnji bani neodvisni možje, ki so samo s kraljem občevali, se-danji ban pak je le rob in podložnik ogerskemu ministerstvu.

* (Vabilo) 30. dan meseca maja 1869 bo čitalnica kamniška ob-hajala slovesni odpor. Program: 1. Govor; 2. Ilirija oživljena (moški zbor); 3. Igra na gosli s klavirjem; 4. Sladka domovina (čvetospev); 5. Prošnja (samospev); 6. gledišna igra „Filozof“; po besedi ples. Začetek ob pol osmi uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi prvosodnik čitalnice.

Listnica vredništva:

Gosp. Podg. . . n v St. L.: Povesti lepo prosimo! Prijateljski pozdrav. — X + I: Pustimo sirotici veselje, naj ima enkrat zadnjo besedo; na take čenče nimamo odgovora.

Dunajska borza od 24. maja.

Enotni drž. dolg v bankoveih 61 fl. 75 kr.	Kreditne akcije 286 fl. 60 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. — fl. —	London 124 fl. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 69 fl. 75 kr.	Srebro 121 fl. 50 kr.
1860. drž. posojilo 100 fl. 40 kr.	Cekini 5 fl. 85 kr.
Akije narod. banke 742 fl. — kr.	

Mesto za ranocelnika.

V občini sv. Štefana, v poštnem in sodniškem okraji Šmar-skem, je mesto za ranocelnika izpraznjeno, kateri ima dohodke Anton Anderličeve ustanove, ki zdaj 150 gld. na leto znašajo, s tem pogojem dobivati, da bo uboge v fari sv. Štefana brezplačno zdravil. — Prosilci za to službo, ki morajo slovenskemu jeziku zmožni biti, naj svoje prošnje do 15. junija t. l. občinskemu uredu pri sv. Štefana izročijo.

C. kr. okrajno glavarstvo.

V Celji 30. aprila 1869.

Vratič.